

Arbetsblad 1: Barnkonventionens grundprinciper

Barnkonventionen består av 54 artiklar. Fyra av dem, artikel 2, 3, 6 och 12, lyfts fram som grundläggande principer. De ska genomsyra all verksamhet som rör barn. Spontant kan det kännas självklart att principerna efterlevs. Men i en vardag med högt tempo och begränsade resurser finns det en risk att de inte får fäste i praktiken. Det här arbetsbladet innehåller frågor som stöd för att syna vardagen ur ett barnrättsperspektiv. Lycka till!

Icke-diskriminering (Artikel 2)

En vanlig missuppfattning av artikel 2 är att lika värde innebär att alla barn ska behandlas på samma sätt. Men när alla behandlas likadant riskerar vi att diskriminera barn vars behov skiljer sig från majoritetens. Det kan till exempel handla om barn som talar ett annat språk, har en annan kulturell bakgrund, ett könsuttryck som bryter mot normer eller en funktionsvariation. För att deras rättigheter ska tillgodoses kan särskilda åtgärder behövas.

Reflektera: Finns det situationer i vår vardag som medför eller riskerar att leda till diskriminering just för att alla behandlas lika?

Barnets bästa beaktas (Artikel 3)

Artikel 3 slår fast att när vuxna fattar beslut eller vidtar åtgärder som påverkar barn, ska barnets bästa beaktas i första hand. Det betyder inte att beslutet alltid måste bli det som är bäst för barnet, men om något annat väger tyngre ska det tydligt framgå vilka prioriteringar som gjorts och hur barnets intressen kan skyddas eller kompenseras. I praktiken är det inte alltid självklart vad som är barnets bästa, och vuxnas behov, praktiska begränsningar eller invanda rutiner kan få större utrymme än vi tänker på.

Reflektera: Finns det situationer i er vardag där vuxnas behov eller rutiner går före enskilda barns intressen? Är det i så fall ett medvetet val med vägande skäl, eller något som skulle kunna förändras?

Utveckling på flera plan (Artikel 6)

Artikel 6 i barnkonventionen handlar om varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Utveckling förstås här brett och omfattar barnets fysiska, psykiska, mentala, moraliska, andliga och sociala utveckling. I vardagen kan vissa delar av utvecklingen ta större plats än andra, ofta det som är lätt att observera eller följa upp. Men barns utveckling rymmer fler dimensioner, och alla behöver få utrymme.

Reflektera: Vilka delar av barns utveckling får mest uppmärksamhet hos oss? Finns det något som riskerar att glömmas bort?

Respekt för barnets åsikt (Artikel 12)

Den fjärde av barnkonventionens grundprinciper slår fast att alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem, och att vuxna ska lyssna och ta deras åsikter på allvar. Det är inte bara en rättighet i sig, utan något som ska genomsyra hur alla andra rättigheter förverkligas. Artikel 12 speglar också konventionens barnsyn, där barn ses som egna rättighetsbärare med rätt till delaktighet och insyn i sina egna liv.

Reflektera: I vilka situationer finns risk att barnets röst inte får utrymme? Hur gör vi det möjligt för barn att uttrycka sig, och hur visar vi att vi lyssnar?

I barnkonventionen slås fast att varje barn har rätt att bli respekterat, lyssnat på och få utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Läs den i korthet eller i sin helhet på UNICEF:s hemsida ([unicef.fi](https://www.unicef.fi))